

TILSYN MED SATELLITTJORDSTASJONER PÅ SVALBARD OG I ANTARKTIS – 2. halvår 2025

12. mars 2026

Sammendrag

Denne rapporten oppsummerer tilsyn med satellittjordstasjoner lokalisert i Antarktis, Barentsburg, Ny-Ålesund og Longyearbyen. Tilsynene på Svalbard ble gjennomført som stedlige inspeksjoner i oktober 2025, mens tilsynet i Antarktis ble utført elektronisk i november 2025.

Formålet med tilsynene var å vurdere om jordstasjonene opererer i samsvar med gjeldende forskrifter og kommunikasjonstillatelser.

Samlet sett viser tilsynene at jordstasjonene på Svalbard og i Antarktis i all hovedsak opererer i samsvar med gjeldende regelverk. Avvik ble kun avdekket ved Kongsberg Satellite Services jordstasjoner SvalSat og TrollSat, og disse følges opp særskilt.

Innholdsliste

1	Bakgrunn	4
2	Krav som stilles til satellittjordstasjoner på Svalbard og i Antarktis	4
3	Metodikk ved analyse av antennestyringslogger	5
4	Tilsyn – State Trust Arcticugol (RSCC), Barentsburg	7
4.1	Innledning	7
4.2	Gjennomføring	7
4.3	Konklusjon – RSCC, tillatelse 1003558.....	7
5	Tilsyn – Arctic and Antarctic Research Institute (AARI), Barentsburg.....	8
5.1	Innledning	8
5.2	Gjennomføring	8
5.3	Konklusjon – AARI, tillatelse 1002941	8
6	Tilsyn – Kings Bay AS, Ny-Ålesund	9
6.1	Innledning	9
6.2	Gjennomføring	9
6.3	Konklusjon – Kings Bay, tillatelse 1306708	9
7	Tilsyn – Telenor Svalbard AS, Platåberget, Longyearbyen	10
7.1	Innledning	10
7.2	Gjennomføring	10
7.3	Konklusjon – Telenor Svalbard AS, tillatelse 1003856	10
8	Tilsyn – Telenor Norge AS, Platåberget, Longyearbyen.....	11
8.1	Innledning	11
8.2	Gjennomføring	11
8.3	Konklusjon – Telenor Norge, tillatelse 1003829	11
9	Tilsyn – Kongsberg Satellite Services, Svalbard Satellittstasjon (SvalSat), Longyearbyen.....	12
9.1	Innledning	12
9.2	Gjennomføring	12
9.3	Konklusjon – SvalSat, tillatelse 1002863	12
10	Tilsyn – Kongsberg Satellite Services, TrollSat Satellittstasjon, Antarktis	13
10.1	Innledning	13
10.2	Gjennomføring	13
10.3	Konklusjon – TrollSat, tillatelse 1002872	13

1 Bakgrunn

Hjemmelsbakgrunn gjeldende for Svalbard:

Forskrift 21. april 2017 nr. 493 om etablering, drift og bruk av jordstasjon for satellitt på Svalbard (Forskrift om jordstasjon for satellitt på Svalbard) fastsetter særskilte regler for tillatelse til bruk av satellittjordstasjoner på Svalbard. Formålet er å sikre at slik bruk skjer i samsvar med bestemmelsene i ekomloven, Svalbardloven og innenfor rammene av folkeretten.

Med *jordstasjon* menes fast eller mobilt utstyr for overføring av signaler til eller fra satellitt eller annet rombasert system.

Hjemmelsbakgrunn gjeldende for Antarktis:

Forskrift 21. april 2017 nr. 492 om etablering, drift og bruk av jordstasjon for satellitt i Antarktis (Forskrift om jordstasjon for satellitt i Antarktis) fastsetter særskilte regler for tillatelse til bruk av satellittjordstasjoner i Antarktis. Formålet er å sikre at slik bruk skjer i samsvar med bestemmelsene i ekomloven, lov 27. februar 1930 nr. 3 om Bouvetøya, Peter I's øy og Dronning Maud Land m.m., samt innenfor folkerettens rammer.

Med *jordstasjon* menes fast eller mobilt utstyr for overføring av signaler til eller fra satellitt eller annet rombasert system.

I henhold til forskriftene er det Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) som fører tilsyn med at bestemmelsene i forskriftene blir oppfylt. Nkom kan ved behov få bistand fra Sysselmesteren på Svalbard (SMS), Norsk Polarinstitut, og andre relevante myndigheter og forvaltningsorgan.

2 Krav som stilles til satellittjordstasjoner på Svalbard og i Antarktis

Hensikten med tilsynsbesøkene er blant annet å kontrollere om kravene i *Forskrift om jordstasjon for satellitt på Svalbard*, *Forskrift om jordstasjon for satellitt i Antarktis*, samt kravene i de individuelle tillatelsene, blir oppfylt.

De mest sentrale kravene finnes i forskriftenes §§ 7 og 8, og har som formål å sikre at satellittjordstasjoner ikke benyttes til kommunikasjon med satellitter som ivaretar funksjoner spesielt for militære formål. Bakgrunnen for dette er ønsket om å fremme fredelige formål, og å unngå tvil om Norges etterlevelse av militære begrensninger i Svalbardtraktatens artikkel 9 og andre folkerettslige forpliktelser.

Utdrag fra § 7 - Krav til bruk av jordstasjoner:

- Det er ikke tillatt å bruke en jordstasjon til å sende data til eller lese data ned fra en satellitt som ivaretar funksjoner spesielt for militære formål.
- Det er ikke tillatt å sende data til eller lese data ned fra en satellitt dersom nedleste data kun gjøres tilgjengelig for militære formål, eller når formålet i all hovedsak er å bruke dataene militært.

Utdrag fra § 8 - Plikt til loggføring og lagring:

- Innehaver av tillatelse til å etablere, drifte og bruke en jordstasjon med bevegelig antenne plikter fortløpende å loggføre alle satellittpasseringer der en jordstasjon sender data til eller leser ned data fra en satellitt, og lagre alle relevante data om antennestyingsordrene.
- Logg og data skal lagres ved jordstasjonen i minimum to år.

Nkom utsteder tillatelse til etablering, drift og bruk av jordstasjon på Svalbard, og i Antarktis, etter søknad. Før en slik tillatelse gis, sendes søknaden på høring til Justis- og beredskapsdepartementet, Utenriksdepartementet, Sysselmasteren på Svalbard (Svalbard), Norsk Polarinstitut (Antarktis).

Nkom utsteder videre kommunikasjonstillatelser for satellitter som jordstasjoner på Svalbard og i Antarktis skal kommunisere med. Før en kommunikasjonstillatelse gis, sendes søknaden, sammen med en faglig vurdering fra Nkom, på høring til Justis- og beredskapsdepartementet, Utenriksdepartementet og eventuelt andre instanser. Videre informeres Sysselmasteren på Svalbard og Norsk Polarinstitut (gjeldende henholdsvis Svalbard og Antarktis)

3 Metodikk ved analyse av antennestyingslogger

Tillatelsesinnehavere med bevegelige antenner plikter å loggføre alle satellittpasseringer der jordstasjonen enten sender data til eller mottar data fra en satellitt. I tillegg skal alle relevante data om antennestyingsordrer lagres.

Tilsynsaktiviteten omfatter blant annet verifikasjon av at jordstasjonen kun har kommunisert med satellitter som det foreligger gyldig kommunikasjonstillatelse for. Dette gjøres ved å sammenholde antennestyringsloggene, som viser antennens bevegelser for å følge satellittens bane, med satellittbanedata (TLE, *Two-Line Element*) fra det amerikanske National Space Surveillance Control Center via tjenesten Space-Track.org.

TLE-data benyttes til å beregne satellittens faktiske omløpsbane (azimut og elevasjon) i forhold til den aktuelle jordstasjonen. Ved å sammenligne antennestyringsloggene med TLE-data, kan det sannsynliggjøres at antennen har vært rettet mot den oppgitte satellitten i det angitte tidsrommet.

Under analysen vurderes følgende:

- Om den angitte satellitten var over jordstasjonens horisont i det aktuelle tidsrommet, slik at kommunikasjon var mulig.
- Om antennen faktisk pekte mot satellitten i det oppgitte tidsrommet.

Antennestyringsloggene leveres daglig fra jordstasjoninnehaverne til Nkom, hvor de automatisk analyseres ved hjelp av dataverktøy. Formålet med analysen er å dokumentere samsvar mellom satellittpasseringer og loggdata fra stasjonen. Dersom en antenne har vært i bruk mot en annen satellitt enn oppgitt, skal dette kunne avdekkes.

4 Tilsyn – State Trust Arcticugol (RSCC), Barentsburg

4.1 Innledning

Tirsdag 21. oktober 2025 ble det gjennomført tilsynsbesøk ved satellittjordstasjonen (tillatelsesnummer 1003558) til State Trust Arcticugol, Russian Satellite Communications Company (RSCC), Barentsburg.

Følgende representanter var til stede:

- Sergey Chumak fra RSCC
- Alf S. Aanonsen og Øyvind Murberg fra Nkom
- Andre Stormorken, Trine Reitan og Marianne Lund fra Sysselmesteren på Svalbard.

4.2 Gjennomføring

State Trust Arcticugol ble varslet om stedlig tilsyn i brev fra Nkom 2. oktober 2025.

Tilsynet ble gjennomført på satellittjordstasjonen plassert på Bykollen-høyden ovenfor Barentsburg.

Denne stasjonen benyttes til overføring av telefoni og data, med to fastmonterte antenner. De peker mot geostasjonær satellitt, og kan ikke uten videre endre pekevinkel. Det lagres derfor ikke logger som beskriver antennepekevinkler mv.

Det ble foretatt en visuell inspeksjon av antennene og tilhørende innvendig teknisk utstyr.

4.3 Konklusjon – RSCC, tillatelse 1003558

Det ble ikke avdekket avvik eller uregelmessigheter ved satellittjordstasjonen.

5 Tilsyn – Arctic and Antarctic Research Institute (AARI), Barentsburg

5.1 Innledning

Tirsdag 21. oktober 2025 ble det gjennomført tilsyn med satellittjordstasjonen (tillatelsesnummer 1002941) til Federal State Budgetary Institution, Arctic and Antarctic Research Institute (AARI), Barentsburg.

Følgende representanter var til stede:

- Aleksander Novikov og Aleksander Siniakov fra AARI
- Alf S. Aanonsen og Øyvind Murberg fra Nkom
- Andre Stormorken, Trine Reitan og Marianne Lund fra Sysselmesteren på Svalbard.

5.2 Gjennomføring

Nkom etterspurte 2. oktober 2025, i varsel om stedlig tilsyn, egenerklæringsskjemaer for perioden fra forrige tilsyn, for alle antennesystemene (BG1, BG2 og BG3).

Antennestyringslogger som viser hvilke satellitter det er kommunisert med, har daglig blitt sendt fra jordstasjonen til Nkom, for alle antennesystemene.

Mottatte antennestyringslogger er kontrollert, og analyse av disse viste god overensstemmelse med de tilhørende satellitters passeringer over jordstasjonen. Egenerklæringsskjema for aktivitetene ved stasjonen i perioden 1. april - 30. september 2025 er gjennomgått og sammenholdt med stasjonens tillatelser.

5.3 Konklusjon – AARI, tillatelse 1002941

Det ble ikke funnet uregelmessigheter i egenerklæringsskjemaene eller i de analyserte antennestyringsloggene. Analysene viser at det er god overensstemmelse mellom satellittenes passeringer og loggene fra stasjonen.

Det ble ikke avdekket avvik eller uregelmessigheter ved satellittjordstasjonen.

6 Tilsyn – Kings Bay AS, Ny-Ålesund

6.1 Innledning

Onsdag 22. oktober 2025 ble det gjennomført tilsynsbesøk ved satellittjordstasjonen til Kings Bay AS i Ny-Ålesund (tillatelsesnummer 1306708). Tillatelsen innehas av Kings Bay AS, og jordstasjonen opereres av GFZ German Research Centre for Geosciences og Alfred Wegener Institute (AWI) i samarbeid med French Polar Institute Paul-Émile Victor (IPEV), som sammen benevnes AWIPEV.

Følgende representanter var til stede:

- Louis Grauwin og Auriane Herbaut (AWIPEV) for Kings Bay AS
- Alf S. Aanonsen fra Nkom
- Andre Stormorken og Trine Reitan fra Sysselmasteren på Svalbard

6.2 Gjennomføring

Nkom etterspurte 2. oktober 2025, i varsel om stedlig tilsyn, egenerklæringsskjemaer for perioden fra forrige tilsyn, for begge antennesystemene (Antenna 1 og Antenna 2).

Antennestyringslogger som viser hvilke satellitter det er kommunisert med, har daglig blitt sendt fra jordstasjonen til Nkom via FTPS, for begge antennesystemene.

Alle mottatte antennestyringslogger er kontrollert. Analysen av loggene viste god overensstemmelse med de tilhørende satellitters passeringer over jordstasjonen.

Egenerklæringsskjema for aktivitetene ved stasjonen i perioden 1. april - 30. september 2025 er gjennomgått og sammenholdt med stasjonens tillatelser.

Under tilsynet ble det gjennomført en visuell inspeksjon av antenner og maskinpark.

6.3 Konklusjon – Kings Bay, tillatelse 1306708

Det ble ikke funnet uregelmessigheter i egenerklæringsskjemaet eller i de analyserte antennestyringsloggene. Analysene viser at det er god overensstemmelse mellom satellittenes passeringer og loggene fra stasjonen.

Det ble ikke avdekket avvik eller uregelmessigheter ved satellittjordstasjonen.

7 Tilsyn – Telenor Svalbard AS, Platåberget, Longyearbyen

7.1 Innledning

Torsdag 23. oktober 2025 ble det gjennomført tilsynsbesøk ved satellittjordstasjonen (tillatelsesnummer 1003856) til Telenor Svalbard på Platåberget.

Følgende representanter var til stede:

- Jens Christian Bråten og Marius Felde Isaksen for Telenor Svalbard
- Alf S. Aanonsen og Øyvind Murberg fra Nkom
- Trine Reitan fra Sysselmesteren på Svalbard

7.2 Gjennomføring

Telenor Svalbard ble varslet om stedlig tilsyn i brev fra Nkom 2. oktober 2025.

Satellittjordstasjonen består av en fast antenne plassert på Platåberget ved SvalSat. Denne jordstasjonen benyttes til samband med geostasjonær kommunikasjonssatellitt. Det lagres derfor ikke logger som beskriver antennepekevinkler mv.

En visuell inspeksjon av installasjonen ble gjennomført.

7.3 Konklusjon – Telenor Svalbard AS, tillatelse 1003856

Det ble ikke avdekket avvik eller uregelmessigheter ved satellittjordstasjonen.

8 Tilsyn – Telenor Norge AS, Platåberget, Longyearbyen

8.1 Innledning

Torsdag 23. oktober 2025 ble det gjennomført tilsynsbesøk ved satellittjordstasjonen (tillatelsesnummer 1003829) til Telenor Norge på Platåberget.

Følgende representanter var til stede:

- Jens Christian Bråten og Marius Felde Isaksen for Telenor Norge
- Alf S. Aanonsen og Øyvind Murberg fra Nkom
- Trine Reitan fra Sysselmesteren på Svalbard

8.2 Gjennomføring

Telenor Norge ble varslet om stedlig tilsyn i brev fra Nkom 2. oktober 2025.

Installasjonen består av en fast satellittantenne (mot geostasjonær satellitt) for mottak av DAB-strømmesignaler for videre distribusjon på Svalbard. Det lagres derfor ikke logger som beskriver antennepekevinkler mv.

En visuell inspeksjon av installasjonen ble gjennomført.

8.3 Konklusjon – Telenor Norge, tillatelse 1003829

Det ble ikke avdekket avvik eller uregelmessigheter ved satellittjordstasjonen.

9 Tilsyn – Kongsberg Satellite Services, Svalbard Satellittstasjon (SvalSat), Longyearbyen

9.1 Innledning

Torsdag 23. oktober 2025 ble det gjennomført tilsynsbesøk ved satellittjordstasjonen (tillatelsesnummer 1002863) til Kongsberg Satellite Services (KSAT) ved Longyearbyen, SvalSat.

Følgende representanter var til stede:

- Finn-Aage Sivertsen, Ole Kristian Kokvik, og Mbakhane Wade (via Teams) fra KSAT
- Alf S. Aanonsen og Øyvind Murberg fra Nkom
- Trine Reitan fra Sysselmasteren på Svalbard

9.2 Gjennomføring

Nkom etterspurte 2. oktober 2025, i varsel om stedlig tilsyn, passlogger for alle bevegelige antenner (logger med alle fulgte satellittpasseringer) for perioden 1. juli - 30. september 2025.

Antennestyingslogger, som viser satellitter som det er kommunisert med, har daglig blitt sendt fra jordstasjonen til Nkom, for alle antennesystemene.

Alle mottatte antennestyingslogger er kontrollert. Ved analyse av antennestyingsloggene ble disse funnet å være av gjennomgående god kvalitet.

Passloggene er gjennomgått og sammenholdt med stasjonens tillatelser.

Det ble observert tre avvik, hvor antenner var benyttet mot satellitter uten gyldig kommunikasjons-tillatelse. Disse avvik blir fulgt opp mot KSAT.

Under tilsynet ble det gjennomført en visuell inspeksjon av antenner og maskinpark.

9.3 Konklusjon – SvalSat, tillatelse 1002863

Analysene av passlogger og antennestyingslogger viser at det er godt samsvar mellom satellittenes passeringer og loggene fra stasjonen.

Bortsett fra de observerte avvik, som blir fulgt opp mot KSAT, ble det ikke avdekket uregelmessigheter ved satellittjordstasjonen.

10 Tilsyn – Kongsberg Satellite Services, TrollSat Satellittstasjon, Antarktis

10.1 Innledning

November 2025 ble det gjennomført elektronisk tilsyn ved satellittjordstasjonen (tillatelsesnummer 1002872) til Kongsberg Satellite Services (KSAT) i Antarktis, TrollSat.

10.2 Gjennomføring

Nkom etterspurte 5. november 2025, i varsel om elektronisk tilsyn, passlogger for alle bevegelige antenner (logger med alle fulgte satellittpasseringer) for perioden 1. august - 31. oktober 2025. Antennestyringslogger som viser hvilke satellitter det er kommunisert med, har daglig blitt sendt fra jordstasjonen til Nkom, for alle antennesystemene.

Alle mottatte antennestyringslogger er kontrollert. Passloggene er gjennomgått og sammenholdt med stasjonens tillatelser.

Det ble observert fire avvik, hvor antenner var benyttet mot satellitter uten gyldig kommunikasjons-tillatelse. Disse avvik blir fulgt opp mot KSAT.

10.3 Konklusjon – TrollSat, tillatelse 1002872

Analysene av passlogger og antennestyringslogger viser at det er godt samsvar mellom satellittenes passeringer og loggene fra stasjonen.

Bortsett fra de observerte avvik, som blir fulgt opp mot KSAT, ble det ikke avdekket uregelmessigheter ved satellittjordstasjonen.